

Baleak ikusi ditut

Gidoia eta irudiak: **Javier de Isusi**

Itzulpena gaztelaniatik: **Bego Montorio**

Astiberri Ediciones. Bilbo, 2024

Kolorea. Azal gogorra

168 orrialde. 17 x 24 zm. 19 euro

Nobela grafikoa bilduma

ISBN: 978-84-10332-15-7

2. edizioa

ETAko kide ohi bat, **GA**Leko kide ohi bat eta **apaiz** bat -ETAk hogeita bost urte lehenago hil zion aita-, horiek dira nobela grafiko **bizi** eta **dokumentatu** honen protagonistak

EUSKAL HERRIKO HISTORIAREN LAU HAMARKADA ZURRUNBILOTSUEN IKUSPEGI ZABALA

Proventzako kartzela batean ezagutuko dute elkar Josuk eta Emmanuelek; bata etakide ohia da, bestea berriz, GALEko kide ohia. Handik ia mila kilometrora bizi da Anton, Josuren txikitako laguna; ETAk aita hil zion hogeita bost urte lehenago, eta heriotza horren itzalean bizi da oraindik ere.

Javier de Isusik –*Los viajes de Juan Sin Tierra* komiki sailaren egileak–, gertakizun erreal batean oinarria duen nobela grafiko zirraragarria proposatzen digu oraingoan; elkarren kontrako bideak ibiltzea suertatu zaien hiru pertsona dira protagonistak, eta, hala ere, elkarrekin topo egin nahi dute, pertsona moduan topo egin.

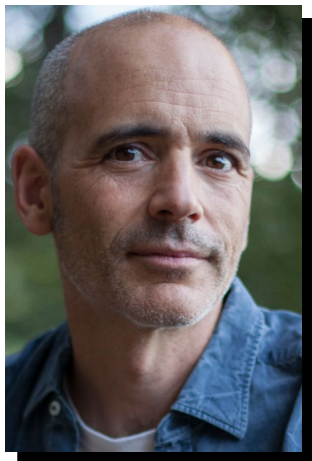
Dokumentazio lan handia egin du Isusik, eta funtsean gertaera erreal bati lotu bazaio ere, argi utzi du bere jarrera "ez dut narrazio historiko bat edo kazetaritza-kronika bat egin nahi izan, ezta nire bizi esperientziatik urrun dauden pertsona batzuei gertatutakoa kontatu ere, nire ahaletatik kanpo baitago hori. Komikian agertzen diren pertsonaiak

asmatutakoak dira, eta ondo dokumentatu naizen arren, neure barnean egin dut bilaketa handiena: nola sentituko nintzateke halako egoera batean banengo? Horixe da neure buruari etengabe egiten nion galdera, pertsonaien larrian sartu nahi nuenean”.

Bilboko egileak onartzen du, halaber, “muga eta baldintza politiko, sozial eta pertsonal askoren ondorioz, erabaki nuen berez atera behar zitzaidala istorio hau, bestela ez nuela kontatuko; hau da, bide horretan gidatuko ninduten pertsona egokiak topatzen banituen eta haiek laguntzeko prest bazeuden, gidoia erraz sortzen bazen”.

Patxi Zubizarreta idazlea honela mintzo da komikiaz: “Hona Javier de Isusik irakurleoi egiten digun erronka intelektual eta emozionala. Hona Euskal Herriko historiaren azken lau hamarkada zurrunbilotsuen halako ikuspegi zabala. Eta hona, finean, narrazio urdin-horixka eta gordin bat guk zer pentsa eta zer sentitu izan dezagun, alegiaren kutsua hartzen duen itsasaldi ekaiztsu honetan axolagabe gera ez gaitezen, agian balearik ikus dezagun...”

EL AUTOR

Javier de Isusi (Bilbo, 1972) arkitektura ikasi zuen Donostiako eta Lisboako eskoletan. Karrera amaitu ondoren, denbora laburrez lanbidea probatu, eta bidaia batean murgildu zen. Hala, Latinoamerikako zati handi bat ezagutu zuen urtebetez. Itzultzean, beti egin nahi izan zuen horretan aritzea erabaki zuen: bineten bidez istorioak kontatzea. Hainbat komiki lehiaketatan sari batzuk irabazi ondoren, 2004an *Los viajes de Juan Sin Tierra* argitaratzeari ekin zion, eta berehala hasi ziren bere bidaietan inspiratutako sail hori frantsesera, portuguesera eta finlandierara ere itzultzen. Italian eta Erresuma Batuan, gainera, unibertsitate tesietan aztertu izan dute.

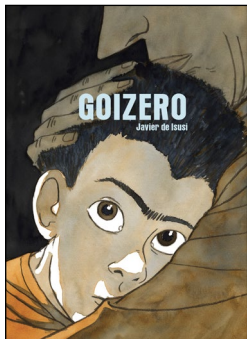
Saga horretan liburuki hauek txertatu zituen: *La pipa de Marcos*, *La isla de Nunca Jamás*, *Río Loco* eta *En la tierra de los Sin Tierra*. Horiek amaitu ondoren, Luciano Saracinorekin batera, berriz ekin zion *Historias del olvido* (Dolmen, bi liburuki, 2007 eta 2011) komiki kolektiboaren gidoiak idazteari. Halaber, *La partida del soldado* idatzi zuen, Leticia Ruifernandezek ilustratua (El Jinete Azul, 2011 / La uña rota, 2023), Oscar Wilderen *El retrato de Dorian Gray* eleberria ilustratu zuen (Astiberri, 2012) eta *Ometepe* komikia marraztu zuen (Astiberri, 2012), zeinak Luciano Saracinoren gidoia daraman eta *Los viajes de Juan Sin Tierra* tetralogiaren erreferentziak jasotzen dituen.

He visto ballenas lanari esker (Astiberri, 2014), euskaraz, frantsesez eta alemanez ere argitaratu dena, Bartzelonako eta Angulemakoa jaialdietako album onenaren sarirako izendatu zuten. 2015ean, *Asylum* argitaratu zuen CEAR-Euskadirentzat (Euskadiko Errefuxiatuen Laguntzarako Espainiako Batzordea). Eleberri grafiko horrek errefuxiatuen gaia jorratzen du hainbat ikuspuntutatik, eta, 2017an, CEAREk eta Astiberri argitaletxeak elkarrekin editatu zuten.

2019an, ia bost urteko lanaren ondoren, *La divina comedia de Oscar Wilde* (Astiberri) lana argitaratu zuen. Frantsesera eta polonierara itzultako obra honi esker, 2020ko Komikiaren Sari Nazionala irabazi zuen, bai eta obrarik onenaren saria ere, Espainiako Komikigileen Elkarteak (AACE) emandakoa.

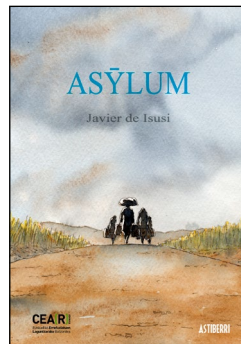
2020ko abenduan, *Transparentes. Historias del exilio colombiano* argitaratu zuen, Kolonbiako Egiaren Batzordeak, Hegoa elkarteak eta Astiberrik elkarrekin editatua, eta obra horrekin ilustrazioko Euskadi Saria irabazi zuen. 2021ean, *Los viajes de Juan Sin Tierra* lanaren edizio osotua atera zuen, bai eta *Descolonizar la aventura. Un recorrido a través de Los viajes de Juan Sin Tierra* saiakera ere, Claudio Maringelliren testuekin eta Javier de Isusik berak egindako eranskinarekin. Eranskinean, komikigile izatera eraman zuten hastapeneko bidaia haiei buruzko pasadizoak, hausnarketak, erretratuak eta koloretako akuarelak daude jasota. 2021ean, halaber, *El mar recordará nuestros nombres* (Planeta) nobela grafikoa argitaratu zuen. Zientzia eta Berrikuntza Ministerioaren eta CSICen enkarguz egindako lan horrek Poitierseko (Frantzia) Biñeten Jaialdiko Prix de Lycéens saria jaso zuen. 2022. urteaz gero, Astiberrik argitaratu beharreko obra berria lantzen ari da, eta tartean, Goizero komikia osatu du, FICE Spainek eta Astiberrik 2024an elkarrekin argitaratu dutena.

EGILEAREN BESTE LAN BATZUK EUSKARAZ

Goizero

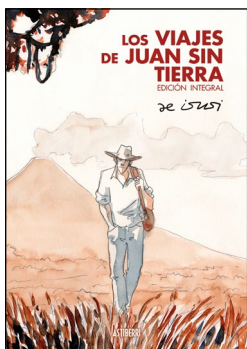
128 orrialde. 18 euro
ISBN: 978-84-10332-11-9

Asylum

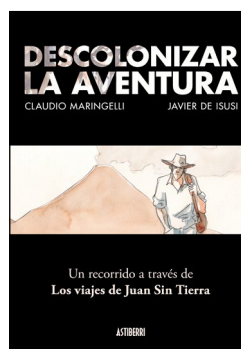
104 orrialde. 16 euros
ISBN: 978-84-16880-13-3

EGILEAREN BESTE LAN BATZUK GAZTELANIAZ

Los viajes de Juan Sin Tierra. Edición integral

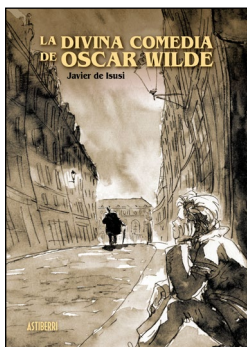
664 orrialde. 30 euro
ISBN: 978-84-18215-71-1

Descolonizar la aventura. Un recorrido a través de Los viajes de Juan Sin Tierra

Claudio Maringellirekin batera

192 orrialde. 18 euro
ISBN: 978-84-18215-74-2

La divina comedia de Oscar Wilde

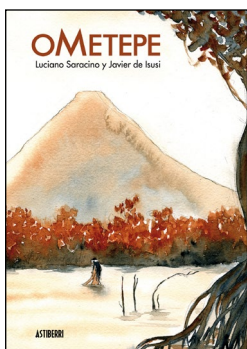
4.ª edición

376 orrialde. 29 euro
ISBN: 978-84-17575-02-1

El retrato de Dorian Gray

256 orrialde. 20 euro
ISBN: 978-84-15163-50-3

Ometepe

Luciano Saracinorekin batera

80 orrialde. 16 euro
ISBN: 978-84-15163-84-8

Transparentes. Historias del exilio colombiano

136 orrialde. 16 euro
ISBN: 978-84-18215-35-3

